

KLIIMAMINISTEERIUM

MÄÄRUS

Tallinn

Kuupäev digiallkirjas nr 1-1/25/61

Ettevõtete energia- ja ressursitõhususe suurendamise ning ohutu materjaliringluse edendamise investeeringutoetuse andmise tingimused ja kord perioodil 2021–2027

Määrus kehtestatakse perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse (edaspidi *ÜSS2021_2027*) § 10 lõike 2 alusel.

1. peatükk

Üldsätted

§ 1. Reguleerimisala

(1) Määrusega reguleeritakse toetuse andmise tingimusi „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava perioodiks 2021–2027“ (edaspidi *rakenduskava*) poliitikaeesmärgi nr 2 „Rohelisem Eesti“ erieesmärgi nr 6 „Ring- ja ressursitõhusale majandusele ülemineku edendamine“ meetme 21.2.4.1 „Ringmajanduse korraldamine“ sekkumises nr 21.2.4.12 „Tööstuse ja teenindussektori, sh VKE-de energia- ja ressursitõhususe tõstmine ja auditite toetamine“. Tegevus on strateegiliselt olulise tähtsusega.

(2) Toetust antakse Ühtekuuluvusfondist Eesti riigi aastate 2025–2028 eelarvestrateegia programmi „Elukeskkond ja ringmajandus“ meetme „Ringmajanduse poliitika“ tegevuse „Ringmajanduse korraldamine“ tulemuste saavutamiseks.

(3) Toetust kajastatakse perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide meetmete nimekirjas meetmes number 21.2.4.1 „Ringmajanduse korraldamine“ ja sekkumises number 21.2.4.12 „Tööstuse ja teenindussektori, sh VKE-de energia- ja ressursitõhususe tõstmine ja auditite toetamine“.

(4) Toetatavate tegevuste valimiseks kasutatavad valikukriteeriumid ja meetodikad vastavad Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määruse nr 55 „Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskavade vahendite andmise ja kasutamise üldised tingimused“ (edaspidi *ühendmäärus*) §-le 7.

(5) Toetust ei anta Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1058, mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondi ja Ühtekuuluvusfondi, artiklis 7 esitatud tegevusvaldkondade projektidele.

§ 2. Terminid

Määruses kasutatakse termineid järgmises tähenduses:

- 1) abikõlblik kulu on projekti toetusest rahastatava tegevuse elluviimiseks vajalik ja mõistlik toetatav kulu, sealhulgas omafinantseering, mis on tekkinud abikõlblikkuse perioodil ning mille aluseks olevad tegevused on kooskõlas Eesti ja Euroopa Liidu õigusega;
- 2) abikõlblikkuse periood on ajavahemik, mille jooksul algavad ja lõpevad projekti toetatavad tegevused ning tekivad projekti tegevuste elluviimiseks vajalikud abikõlblikud kulud;
- 3) alginvesteering on investeering, mis vastab Euroopa Komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks (ELT L 187, 26.06.2014, lk 1–78) (edaspidi *üldine grupierandi määrus*), artikli 2 punktis 49 esitatud määratlusele;
- 4) „ei kahjusta oluliselt“ põhimõte on põhimõte, mille kohaselt ei tekitata Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 (ELT L 198, 22.06.2020, lk 13–43), artiklis 17 nimetatud olulist kahju ühelegi artiklis 9 sätestatud keskkonnanäesmärgile;
- 5) EMAS (Eco-Management and Audit Scheme) on Euroopa Liidu keskkonnajuhtimis- ja -auditeerimissüsteem;
- 6) energiaauditi miinimumnõuded on nõuded, mis on kehtestatud majandus- ja taristuministri 22. detsembri 2016. a määruses nr 76 „Energiaauditi miinimumnõuded“;
- 7) energiasäästuprojekt on auditi tulemusel soovitatav investeering energiasäästu saavutamiseks;
- 8) energiatõhusus on energiakasutuse vähenemine tegevuse, protsessi, väljundi või pindala ühiku kohta;
- 9) innovatsioon on teadus- ja arendustegevusel põhinev uus või senisega võrreldes oluliselt täiustatud toode, teenus või protsess, mis on kättesaadavaks tehtud või kasutusele võetud ning mille eesmärk on luua väärtust või saavutada konkurentsieelis ning aidata kaasa ettevõtja, organisatsiooni või laiemalt ühiskonna arengule ja suurendada tootlikkust, tõhusust ja tulemuslikkust, soodustades üldist majanduse ja heaolu kasvu;
- 10) keskkonnajuhtimissüsteem on Euroopa Liidu (EMAS) või rahvusvahelise energia- või keskkonnajuhtimissüsteemi standardi (ISO 50001, ISO 14001) kohane juhtimissüsteem, mis vastab energiamajanduse korralduse seaduse §-le 27;
- 11) kliimakindluse tagamine on protsess, mille eesmärk on vältida taristu vastuvõtlikkust võimalikele pikaajalistele kliimamõjudele, tagades, et järgitakse energiatõhususe esikohale seadmise põhimõtet ja et projekti elluviimisel tekkivate kasvuhoonegaaside heitkogused on kooskõlas 2050. aastaks saavutatava kliimanetraalsuse eesmärgiga;
- 12) ohtlik aine on aine või segu, mis vastab Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1272/2008, mis käsitleb ainete ja segude klassifitseerimist, märgistamist ja pakendamist ning millega muudetakse direktiive 67/548/EMÜ ja 199/45/EÜ ja tunnistatakse need kehtetuks ning muudetakse määrust (EÜ) nr 1907/2006 (ELT L 353, 31.12.2008, lk 1–1355), I lisa osades 2–5 sätestatud füüsikaliste, tervise- või keskkonnaohtude kriteeriumidele;
- 13) ohtlike ainete kasutamisega seotud audit on süstemaatiline protseduur, mis annab ettevõtetele ülevaate nende tööprotsessides kasutatavatest ja/või toodetes sisalduvatest ohtlikest ainetest, nende vähendamise ja asendamise ning ringlusse võtmise võimalustest. Auditi sisule seab nõuded rakendusüksuse kodulehel avalikustatud ja rakendusasutusega kooskõlastatud meetodiline juhend „Nõuded ohtlike ainete kasutamisega seotud auditile“;
- 14) ohutu materjaliringlus on kontseptsioon, mis käsitleb ohutu ja kestliku disaini põhimõtet kemikaalide kasutamisel nii toodetes kui ka protsessides, et materjalid oleksid kestlikud ja ringlusse võetavad;
- 15) omafinantseering on toetuse saaja kantav osa abikõlblikest kuludest, mida toetusest ei hüvitata;
- 16) projekt on kindlaks määratud tulemuse, eelarve ja piiritletud ajaraamiga tegevus või seotud tegevuste kogum, millega kaasnevate kulude hüvitamiseks toetust taotletakse või kasutatakse;

17) projekti kogumaksumus on projekti elluviimiseks tehtavate abikõlblike ja abikõlbmatute kulude kogusumma;

18) ressursiaudit on ettevõtte ressursikasutuse analüüs, kus antakse detailne analüütiline ülevaade, mis on ressursisäästu projekti aluseks ja milles sisaldub hinnanguline säästupotentsiaal, projekti kirjeldus ja tasuvushinnang, soovituslik tegevuskava ning seireplaan. Auditi sisule seab nõuded rakendusüksuse kodulehel avalikustatud ja rakendusasutusega kooskõlastatud metoodiline juhend „Nõuded ressursiauditile”;

19) ressursid on kõige üldisemas tähenduses tootmisüksuse tootmisvahendid ja -tagavarad, mida on võimalik kasutada, ehk toodangu tootmiseks või teenuse osutamiseks vajalik materjal (toore, jäätmed ja tootmisjäägid, kütus ja vesi) ning elektri- ja soojusenergia;

20) ressursitootlikkus on materjali kasutamise tõhusust väljendav näitaja, mis näitab, mitu lisandväärtuse eurot on suudetud luua ühe kilogrammi materjali kasutamise abil;

21) ressursitõhusus on toodanguüksuse tootmiseks vajalike sisendite koguse vähendamine või esmaste sisendite asendamine teistest sisenditega;

22) suurettevõtja on ettevõtja, kes ei vasta väike- või keskmise suurusega ettevõtja määratlusele;

23) Tallinna regioon on Tallinna linn, Maardu linn, Harku vald, Saue vald, Saku vald, Kiili vald, Rae vald, Jõelähtme vald ja Viimsi vald;

24) Tartu regioon on Tartu linn haldusüksusena, mis koosneb järgmistest asulatest: Tartu linnast, Ilmatsalu ja Märja alevikust ning Haage, Ilmatsalu, Kandiküla, Kardla, Pihva, Rahinge, Rõhu, Tähtvere, Tüki ja Vorbuse külast;

25) tootmisjääk on materjal, mida ei toodeta tahtlikult, vaid mis on tootmisprotsessist üle jääv materjal või muu ressurss;

26) tootmisüksus on eraldiseisev hoonete, rajatiste või seadmete kompleks, mille eraldiseisvuse tõttu on võimalik välja arvutada selle majanduslikud näitajad – tootmismaht, kulu ja tulu – ning millesse tehtav investeering on käsitatav terviklahendusena;

27) uut majandustegevust soodustav alginvesteering on investeering, mis vastab üldise grupierandi määruse artikli 2 punktis 51 esitatud määratlusele;

28) ümberpaigutamine on sama või sarnase tegevuse või selle osa üleviimine ühest Euroopa Majanduspiirkonna (edaspidi EMP) lepingu osalisriigi ettevõttest teise EMP lepingu osalisriigis asuvasse ettevõttesse, kuhu toetatav investeering tehakse. Ümberpaigutamine toimub siis, kui toode või teenus täidab nii algses kui ka toetatavas ettevõttes vähemalt osaliselt sama otstarvet ja vastab sama liiki tarbija nõudmistele või vajadustele ning EMP lepingu osalisriigis asuva abisaaja ühes ettevõttes lähevad samal või sarnasel tegevusalal kaduma töökohad;

29) väike- või keskmise suurusega ettevõtja on ettevõtja konkurentsiseaduse § 2 tähenduses ja kes vastab üldise grupierandi määruse lisas I sätestatud kriteeriumidele.

§ 3. Toetuse andmise eesmärk ja tulemus

(1) Toetuse andmise eesmärk on suurendada ettevõtete ressursi- ja energiatõhusust ning edendada ohutut materjaliringlust, võttes kasutusele innovaatilisi rohetehnoloogiaid ja -lahendusi ning aidates seeläbi kaasa kliimanetraalsele majandusele ja kliimamuutustega kohanemisele.

(2) Toetuse andmise tulemusel suureneb Eesti ettevõtete konkurentsivõime ja teadlikkus energia- ja ressursikasutusest ning ohtlike ainete asendamise, toodete disaini ning protsesside ümberkorraldamise käigus suureneb ohutu materjaliringluse põhimõtete juurutamine.

(3) Toetatavates projektides arvestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid

(ELT L 231, 30.06.2021, lk 159–706), artiklis 9 nimetatud horisontaalseid põhimõtteid. Toetatavate projektide tegevused aitavad kaasa Riigikogu 12. mai 2021. a otsusega heaks kiidetud Eesti pikaajalise arengustrateegia „Eesti 2035“ (edaspidi „*Eesti 2035*“) aluspõhimõtete hoidmisele ning sihi „Eesti majandus on tugev, uuendusmeelne ja vastutustundlik“ ja selle alamsihi „Eesti majandus on tugev ja rahvusvaheliselt konkurentsivõimeline ning leiab uusi äri võimalusi“ eesmärkide saavutamisele.

(4) Määruse nõuetele vastavad projektid aitavad hoida „Eesti 2035“ aluspõhimõtteid ja saavutada sihi „Majandus – Eesti majandus on tugev, uuendusmeelne ja vastutustundlik“ keskkonna- ja kliimaeesmärgi ning asjakohasel juhul ka tasakaalustatud regionaalset arengut järgmiste näitajate abil:

- 1) keskkonnatrendide indeks;
- 2) väljaspool Harjumaad loodud SKP elaniku kohta EL-i 27 liikmesriigi keskmisest, kohaldub tegevustele väljaspool Harjumaad.

(5) Toetuse andmisega panustatakse rakenduskava väljundnäitaja saavutamisele, milleks on „ringmajanduses toetatavad ettevõtjad“.

(6) Toetuse andmisega panustatakse rakenduskava tulemusnäitaja saavutamisele, milleks on „esimese toorme sääst projektidega“. Esimese toorme säästuna arvestatakse kasutatavate ressursside, energia või ohtlike ainete kasutamise vähendamist, seda saab hinnata absoluutväärtuse või toote ühiku kohta arvutatuna.

(7) Toetuse andmisel on projekti täiendav spetsiifiline näitaja määruse § 5 lõike 1 punktides 1–6 nimetatud toetatav tegevus ja selliste tegevuste arv.

§ 4. Rakendusasutus ja rakendusüksus

(1) Rakendusasutus on Kliimaministeerium (edaspidi *rakendusasutus*).

(2) Rakendusüksus on Sihtasutus Keskkonnainvesteeringute Keskus (edaspidi *rakendusüksus*).

2. peatükk

Toetatavad tegevused, kulude abikõlblikkus ja toetuse määr

§ 5. Toetatavad tegevused

(1) Toetust antakse projektile, mille tegevus aitab kaasa §-s 3 nimetatud eesmärgi ning väljund- ja tulemusnäitaja saavutamisele ja mille raames viiakse ellu järgmisi tegevusi:

- 1) väikeinvesteeringud ressursitõhususe suurendamiseks;
- 2) väikeinvesteeringud energiatõhususe suurendamiseks;
- 3) väikeinvesteeringud ohtlike ainete kasutamise vähendamiseks;
- 4) suurinvesteeringud töötleva tööstuse ressursitõhususe suurendamiseks;
- 5) suurinvesteeringud töötleva tööstuse energiatõhususe suurendamiseks;
- 6) suurinvesteeringud ohtlike ainete kasutamise vähendamiseks.

(2) Paragrahvi 5 lõike 1 punktides 2 ja 5 nimetatud investeeringut energiatõhususe projekti toetatakse tingimusel, kui ettevõtte on varem või toetuse tulemusel integreeritakse energiajuhtimissüsteem ning taotletakse ISO 14001, ISO 50001 või EMAS-i sertifikaati.

(3) Paragrahvi 5 lõike 1 punktides 1, 2 ja 3 nimetatud investeeringut ressursitõhususse või ohtlike ainete kasutamise vähendamisele toetatakse tingimusel, et ettevõtte projekt vastab teostatavusuuringule, mis on koostatud rakendusüksuse kehtestatud juhendi järgi või projekt on ette nähtud energia-, ressursi- või ohtlike ainete kasutamisega seotud auditis, mis on tehtud rakendusüksuse kehtestatud juhendi järgi.

(4) Paragrahvi 5 lõike 1 punktides 4, 5 ja 6 nimetatud investeeringu ellu viimist toetatakse tingimusel, kui ettevõtte projekt on ette nähtud rakendusüksuse kehtestatud juhendi järgi tehtud energia-, ressursi- või ohtlike ainete kasutamisega seotud auditis.

(5) Toetatavad tegevused peavad vastama asjakohastele EL-i ja riiklikele keskkonnanalastele õigusaktidele.

(6) Määruse alusel toetatakse tegevusi, mis on kooskõlas põhimõttega „ei kahjusta oluliselt“.

§ 6. Kulude abikõlblikkus

(1) Kulu on abikõlblik, kui see on kooskõlas ühendmääruse 5. peatükis ja käesolevas määruses sätestatud tingimustega ja taotluse rahuldamise otsusega. Kulud on abikõlblikud kindlasummalise makse alusel ühendmääruse § 20 lõike 1 punkti 1 kohaselt ja üle 200 000 euro suuruse kogumaksumusega projekti korral tegelike kulude alusel.

(2) Abikõlblikud on järgmised § 3 kohase tulemuse saavutamiseks vajalikud kulud, mis vastavad §-s 9 sätestatud piirmääradele ja taotluse rahuldamise otsusele:

- 1) materiaalsesse ja immateriaalsesse varasse tehtavate investeeringute kulu;
- 2) investeeringutega seotud seadistamise kulu;
- 3) seadmete liisimise kulu, mis on tehtud projekti abikõlblikkuse perioodil, tingimusel et projekti lõppedes läheb asja omandiõigus üle toetuse saajale;
- 4) teavitamise ja avalikustamise kulu, mis on vajalik teavituspõhiste täitmiseks vastavalt Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määrusele nr 54 „Perioodi 2021–2027 ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide vahendite andmisest avalikkuse teavitamine“;
- 5) üldise grupierandi määruse artikli 14 alusel regionaalabi andmisel on abikõlblikud kulud, mis on seotud alginvesteeringu või uut majandustegevust soodustava alginvesteeringuga materiaalsesse või immateriaalsesse varasse ja mida arvestatakse üldise grupierandi määruse artikli 14 lõigetes 4, 6, 7, 8 ja 9 sätestatud tingimuste järgi;
- 6) üldise grupierandi määruse artikli 36 alusel keskkonnakaitseks antava abi korral on abikõlblikud investeerimise lisakulud, mida arvestatakse üldise grupierandi määruse artikli 36 lõikes 4 sätestatud tingimuste järgi;
- 7) üldise grupierandi määruse artikli 47 alusel ressursitõhususe tagamiseks ja ringmajandusele ülemineku toetamiseks antava investeeringuteks ette nähtud abi andmisel on kulud abikõlblikud üldise grupierandi määruse artikli 47 lõike 7 tingimuste järgi;
- 8) üldise grupierandi määruse artikli 38 alusel energiatõhususe suurendamiseks antava abi puhul on kulu abikõlblik üldise grupierandi määruse artikli 38 lõike 3 tingimuste järgi;
- 9) projektijuhtimise kulu on abikõlblik sisseostetud teenusena kuni viie protsendi ulatuses projekti abikõlblikest kuludest;
- 10) otsene personalikulu on abikõlblik ühendmääruse § 16 kohaselt kuni 15 protsendi ulatuses projekti abikõlblikest kuludest projektis vajaliku teostatavusuuringu või auditi tegemiseks või keskkonna- ja energiajuhtimissüsteemi integreerimiseks;
- 11) muud kulud, mis on vajalikud § 3 lõikes 1 nimetatud eesmärkide saavutamiseks;
- 12) taristu objekti kliimakindluse tagamise hindamise kulu;
- 13) paragrahvi 5 lõike 1 punktis 4, 5 ja 6 nimetatud investeeringu eelduseks vajaliku auditi tegemine.

(3) Lisaks lõikes 2 nimetatud kuludele on § 5 lõike 1 punkti 1 ja 4 puhul abikõlblikud järgmised kulud:

- 1) seadmete soetamine või väljavahetamine uuenduslike ja ressursi säästvamate vastu;
- 2) seadmete soetamine oma või teiste tootmisjääkide kasutamiseks, mis vähendab esmase ja suurendab teisese toorme kasutamist tootmisprotsessis.

(4) Lisaks lõikes 2 nimetatud kuludele on § 5 lõike 1 punkti 2 ja 5 puhul abikõlblikud järgmised investeeringute kulud:

- 1) ISO 14001, ISO 50001 ja EMAS-i keskkonna- ja energiajuhtimissüsteemide integreerimine, sealhulgas sertifikaatide taotlemine;
- 2) tehnosüsteemide automatiseerimine, automaatika ja mõõtesüsteemide paigaldamine;
- 3) energiatõhusa lahenduse rakendamine, näiteks kütte-, jahutus- ja ventilatsiooniseadmetes, või ka fossiilkütuste kasutamisest loobumine; senisest lahendusest energiatõhusamad investeeringud;
- 4) jääksoojuse kasutamiseks tehtavad investeeringud;
- 5) energiamajanduse korralduse seadusele vastava ja energiaauditi miinimumnõuetele vastavate energiaauditite koostamine.

(5) Lisaks lõikes 2 nimetatud kuludele on § 5 lõike 1 punkti 3 ja 6 puhul abikõlblikud järgmised investeeringute kulud:

- 1) ohutu materjaliringluse edendamiseks vajalikud tegevused, mis on seotud ohtlike ainete asendamisega toodetes, tegevustes ja teenustes;
- 2) seadmete soetamine või väljavahetamine uuenduslike ja erinevates protsessides ohutut materjaliringlust toetavate seadmete vastu.

(6) Projekti kogumaksumusega kuni 200 000 eurot toetatakse kindlasummalise makse alusel taotluse rahuldamise otsuses määratud ulatuses.

(7) Lisaks ühendmääruse §-s 17 nimetatud abikõlbmatutele kuludele ja sõltumata käesoleva paragrahvi lõikes 2 märgitust, on abikõlbmatud järgmised kulud:

- 1) projektijuhtimise kulu alla 200 000 euro suuruse kogumaksumusega projektide korral;
- 2) kulu sõiduki soetamiseks või rendiks;
- 3) kinnisvara ostmise või rentimise kulu;
- 4) üld- ja tegevuskulud;
- 5) muu projektiga mitteseotud ning projekti elluviimise seisukohast põhjendamatult või ebaoluline kulu;
- 6) riigiabi eeskirjade kohaselt abikõlbmatu kulu;
- 7) muud punktides 2 ja 3 nimetatud rendikulud;
- 8) hoonete rekonstrueerimise ja uuendamise kulu, kui see ei ole otseselt seotud toetatava tegevusega;
- 9) energiatootmine, välja arvatud lõike 2 punktis 8 nimetatud kulu;
- 10) taastuvenergia salvestamise lahendused, välja arvatud lõike 2 punktis 8 nimetatud kulu;
- 11) sisepelemismootoril põhinevate seadmete soetamine.

(8) Üldise grupierandi määruse alusel antava abi taotlemise korral ei või kavandatavat tegevust alustada ega sellega seotud siduvaid kohustusi võtta varem kui taotluse esitamise päevale järgneval päeval.

§ 7. Projekti abikõlblikkuse periood

(1) Projekti abikõlblikkuse perioodi algus ei või olla varasem kui taotluse esitamisele järgnev päev, välja arvatud juhul, kui projektis soovitakse saada toetust määruse § 6 lõike 2 punktides 10, 12 ja 13 nimetatud tegevuste puhul enne taotluse esitamist tehtud kuludele, millisel juhul on vastavad kulud abikõlblikud alates vooru väljakuulutamise päevast, ning lõpp ei või olla hilisem kui 31. detsember 2029.

(2) Projekti abikõlblikkuse periood on maksimaalselt 24 kuud. Juhul kui projekt eeldab taotluse esitamiseks ettevalmistavate kulude tegemist ja seda tehakse enne taotluse esitamist, on abikõlblikkuse periood maksimaalselt 30 kuud.

(3) Toetuse saaja taotluse alusel ning mõjuva põhjuse korral võib rakendusüksus abikõlblikkuse perioodi pikendada kuni 18 kuu võrra, ületamata lõikes 1 sätestatud tähtaega.

§ 8. Riigiabi ja vähese tähtsusega abi

(1) Kui käesoleva määruse alusel antakse riigiabi üldise grupierandi määruse alusel, lähtutakse nimetatud määruses ja konkurentsiseaduse §-s 34² sätestatust.

(2) Riigiabi antakse kas:

- 1) investeeringuteks ette nähtud regionaalabina (edaspidi *regionaalabi*) üldise grupierandi määruse artikli 14 alusel;
- 2) investeerimisabina keskkonnakaitseks, sealhulgas CO₂ heite vähendamiseks (edaspidi *keskkonnakaitseks antav abi*) üldise grupierandi määruse artikli 36 alusel;
- 3) energiatõhususe suurendamiseks antava abina üldise grupierandi määruse artikli 38 alusel;
- 4) ressursitõhususe tagamiseks ja ringmajandusele ülemineku toetamiseks antava investeeringuteks ette nähtud abina üldise grupierandi määruse artikli 47 alusel.

(3) Käesolevat määrust ei kohaldata üldise grupierandi määruse artikli 1 lõigetes 2–6 sätestatud juhtudel, kui tegemist on üldise grupierandi määruse alusel antava abiga.

(4) Käesolevat määrust ei kohaldata raskustes olevale ettevõtjale üldise grupierandi määruse artikli 2 punkti 18 mõistes, kui tegemist on üldise grupierandi määruse alusel antava abiga.

(5) Käesoleva määruse alusel ei maksta üksikabi ettevõtjale, kellele Euroopa Komisjoni sellise eelneva otsuse alusel, millega sama liikmesriigi antud abi on tunnistatud ebaseaduslikuks ja siseturuga kokkusobimatuks, on esitatud seni täitmata korraldus abi tagasimaksmiseks.

(6) Abil peab olema ergutav mõju üldise grupierandi määruse artikli 6 kohaselt, kui tegemist on üldise grupierandi määruse alusel antava abiga.

(7) Kui määruse alusel antav abi on vähese tähtsusega abi, järgitakse abi andmisel Euroopa Komisjoni määruses (EL) 2023/2831, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L, 2023/2831, 15.12.2023) (edaspidi *VTA määrus*), ja konkurentsiseaduse §-s 33 sätestatust.

(8) Abi andmisel kohaldatakse VTA määruse artiklis 1 sätestatud välistusi. Ühele ettevõtjale kõigist allikatest antud vähese tähtsusega abi ei tohi kolme aasta jooksul ületada 300 000 eurot.

(9) Üheks ettevõtjaks loetakse VTA määruse artikli 2 lõikes 2 määratletud ettevõtja. Vähese tähtsusega abi võib kumuleerida teiste abiliikidega VTA määruse artiklis 5 sätestatud tingimustel ja piirmäärades.

(10) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud abi liike ühe taotluse raames kombineerida ei ole lubatud.

(11) Seoses riigiabi või vähese tähtsusega abi andmisega tuleb rakendusüksusel:

- 1) riigiabi või vähese tähtsusega abi kava käsitlevaid andmeid säilitada kümne aasta jooksul alates päevast, kui käesoleva määruse alusel anti viimast korda üksikabi;
- 2) kanda riigiabi ja vähese tähtsusega abi registrisse andmed antud riigiabi või vähese tähtsusega abi kohta.

§ 9. Projekti piirsumma ja osakaal

(1) Projekti piirsummad on järgmised:

- 1) paragrahvi 5 lõike 1 punktides 1–3 nimetatud tegevuste korral on projekti minimaalne kogumaksumus 5000 eurot ja maksimaalne kogumaksumus kuni 200 000 eurot projekti kohta;

2) paragrahvi 5 lõike 1 punktides 4–6 nimetatud tegevuste korral on projekti minimaalne kogumaksumus 200 001 eurot ja maksimaalne abikõlblike kulude maksumus 2 000 000 eurot projekti kohta.

(2) Kui projekti kogumaksumus on kuni 200 000 eurot, antakse toetust kindlasummalise maksena ning taotluse rahuldamise otsuses määratakse projekti tulemus ja toetuse summa ühendmääruse § 20 lõike 1 punkti 1 kohaselt.

(3) Projekti omafinantseeringuna ei käsitata teisi Euroopa Liidu ja muude välisabifondide antud tagastamatut ja tagastatavat abi.

(4) Kui abi puhul ei ole tegemist riigiabiga või abi antakse vähese tähtsusega abina, on toetuse osakaal kuni 65 protsenti.

(5) Kui abi antakse regionaalabina üldise grupierandi määruse artikli 14 alusel Tartu, Jõgeva, Viljandi, Võru, Põlva või Valga maakonnas, on toetuse osakaal suurettevõtjale kuni 20 protsenti, keskmise suurusega ettevõtjale kuni 30 protsenti ja väikeettevõtjale kuni 40 protsenti abikõlblikest kuludest.

(6) Kui abi antakse regionaalabina üldise grupierandi määruse artikli 14 alusel Harju, Lääne-Viru, Rapla, Järva, Pärnu, Saare, Lääne või Hiiu maakonnas, on abi osakaal suurettevõtjale kuni 15 protsenti, keskmise suurusega ettevõtjale kuni 25 protsenti ja väikeettevõtjale kuni 35 protsenti abikõlblikest kuludest.

(7) Kui abi antakse regionaalabina üldise grupierandi määruse artikli 14 alusel Ida-Viru maakonnas, on toetuse osakaal suurettevõtjale kuni 25 protsenti, keskmise suurusega ettevõtjale kuni 35 protsenti ja väikeettevõtjale kuni 45 protsenti abikõlblikest kuludest.

(8) Kui abi antakse keskkonnakaitseks antava abina üldise grupierandi määruse artikli 36 alusel, on toetuse osakaal suurettevõtjale kuni 45 protsenti keskmise suurusega ettevõtjale kuni 55 protsenti ja väikeettevõtjale kuni 65 protsenti abikõlblikest kuludest.

(9) Kui abi antakse energiatõhususe suurendamiseks antava abina üldise grupierandi määruse artikli 38 alusel, on toetuse osakaal suurettevõtjale kuni 35 protsenti, keskmise suurusega ettevõtjale kuni 45 protsenti ja väikeettevõtjale kuni 55 protsenti abikõlblikest kuludest.

(10) Kui abi antakse ressursitõhususe tagamiseks ja ringmajandusele ülemineku toetamiseks üldise grupierandi määruse artikli 47 alusel, on toetuse osakaal suurettevõtjale kuni 45 protsenti, keskmise suurusega ettevõtjale kuni 55 protsenti ja väikeettevõtjale kuni 65 protsenti abikõlblikest kuludest.

3. peatükk

Nõuded taotlejale, partnerile ja taotlusele

§ 10. Nõuded taotlejale ja partnerile

(1) Toetust võib taotleda:

1) paragrahvi 5 lõike 1 punktis 1 ja 2 nimetatud tegevuste puhul äriseadustiku mõistes äriühing, kelle taotluse esitamisele eelneva majandusaasta põhitegevus või kõrvaltegevus vastab vähemalt 20 protsendile müügitulu ulatuses justiitsministri 28. detsembri 2005. a määruse nr 59 „Kohtule dokumentide esitamise kord“ lisas 16 „Eesti majanduse tegevusalade klassifikaator (EMTAK)“ nimetatud järgmistele koodidele: mäetööstus (B jagu, alajagu 07–09) või töötlev tööstus (C jagu, alajagu 10–33) või hulgi- ja jaekaubandus (G jagu, alajagu 46–47) või majutus ja toitlustus (I jagu, alajagu 55–56) või haldus- ja abitegevused (O jagu, alajagu 77);

2) paragrahvi 5 lõike 1 punktis 4 ja 5 nimetatud tegevuste puhul äriseadustiku mõistes äriühing, kelle taotluse esitamisele eelneva majandusaasta põhitegevus või kõrvaltegevus vastab vähemalt 20 protsendile müügitulu ulatuses justiitsministri 28. detsembri 2005. a määruse nr 59 „Kohtule dokumentide esitamise kord“ lisas 16 „Eesti majanduse tegevusalade klassifikaator (EMTAK)“ nimetatud järgmisele koodile: töötlev tööstus (C jagu, alajagu 10–33);

3) paragrahvi 5 lõike 1 punktis 3 ja 6 nimetatud tegevuste puhul äriühing, kelle tootmises, tootes, tegevuses või teenuses on kasutusel ohtlikud ained või ohtlikke aineid sisaldavad komponendid.

(2) Taotleja ja partner peavad vastama ühendmääruse §-s 3 nimetatud nõuetele. Partneri õigused ja kohustused on sätestatud ÜSS2021_2027-s ja ühendmääruses.

(3) Toetuse taotleja on kohustatud täitma ühendmääruse §-s 2 sätestatud nõuded ning esitama rakendusüksusele info, mis võib mõjutada taotluse kohta otsuse tegemist või taotluse rahuldamise otsuse alusel tehtavaid makseid.

(4) Lõikes 2 nimetatud partnerile ei kohaldu lõike 1 punktides 1 ja 2 nimetatud nõue.

§ 11. Nõuded taotlusele

(1) Taotletava toetuse suurus ja selle osakaal abikõlblikest kuludest ei tohi ületada §-s 9 sätestatud toetuse määra ning taotlus peab vastama ühendmääruse § 4 lõikes 1 sätestatule.

(2) Taotlus peab sisaldama lisaks ühendmääruse § 4 lõikes 1 nimetatud nõuete täitmist tõendavatele dokumentidele ning ühendmääruse § 4 lõikes 2 nimetatud kinnitustele järgmiseid andmeid ja dokumente:

1) projekti eesmärgi ja kavandatavate toetatavate tegevuste kirjeldus, sealhulgas projekti tegevuste elluviimise asukoht;

2) kinnitus, et projekt vastab põhimõttele „ei kahjusta oluliselt“;

3) kui taotleja on taotlenud või taotleb projektile või projekti üksikutele osadele toetust muudest allikatest, tuleb taotlusele lisada andmed kõigi projekti avaliku sektori toetuste kohta, sealhulgas toetuste kohta muudest riigieelarvelistest, Euroopa Liidu või välisabi vahenditest;

4) tõendid omafinantseeringu ja projekti abikõlbmatute kulude tasumise suutlikkuse kohta. Kui omafinantseering tagatakse laenu abil finantsasutusest, lisatakse taotlusele laenuandja krediitkomitee laenuotsus. Erandkorras võib rakendusüksus laenuotsuse esitamata jätmist aktsepteerida, kui taotleja on sellekohase taotluse ja asjakohase tõenduse esitanud ning finantshindamise käigus on taotleja laenu saamise suutlikkus ammendavalt tuvastatav muul viisil;

5) projektis toetatava tegevusega seotud kinnisasja või ehitise omandiõigust või kasutusõigust tõendavad dokumendid, mis kehtivad taotluse esitamise hetkel, ning kinnitus, et kinnisasja või ehitist kasutatakse sihtotstarbeliselt vähemalt viis aastat pärast projekti viimase lõppmakse saamist;

6) taotleja kinnitus, et ta nõustub teabe saamisega taotluses avaldatud elektronposti aadressil, elektrooniliselt esitatakse ka projektiga seotud otsused;

7) volikiri, kui taotleja esindaja tegutseb volituse alusel;

8) võrreldavad hinnapakkumused ja nende saamiseks tehtud hinnapäringud, projekti eelarve ning kulude loetelu;

9) projekti ajakava ja toetuse kasutamise rahastamiskava, mis on realistlik ja kooskõlas §-s 7 sätestatud abikõlblikkuse perioodiga;

10) kinnitus, et taotlus ei sisalda tegemisel olevaid või tehtud töid;

11) kinnitus, et taotluses planeeritud tegevus on kooskõlas Euroopa Liidu ja riigisiseste keskkonnaalaste õigusaktidega ning toetatavate tegevuste elluviimisel arvestatakse nendega;

12) selgitus taotleja ja taotluse riigiabi nõuetele vastavuse kohta koos asjakohaste lisadega rakendusüksuse kodulehel avaldatud juhendi järgi;

13) kinnitus, et projekti tegevused vastavad käesolevas määruses sätestatud nõuetele ja on taotluses märgitud tingimustel tehtavad ega ole vastuolus § 1 lõikes 5 sätestatud tegevustega;

- 14) kliimakindluse tagamise hinnang taristuinvesteeringute puhul, mille kestvus on vähemalt viis aastat. Kliimakindluse tagamise hindamise andmekoosseisule kohaldatakse ühendmääruse lisa 3 B-osa;
- 15) toetuse summa, selle osakaal abikõlblikest kuludest ja abi liik;
- 16) kinnitus, et projekti elluviimisel ei rikuta Euroopa Liidu põhiõiguste hartas toodud põhiõiguseid;
- 17) info, mis tõendab taotleja ja partneri ettevõtte suurust, kui ettevõtte ei ole suurettevõtte;
- 18) finantsanalüüs, mis kajastab projektis osaleva ja asjakohasel juhul ka partnerorganisatsiooni majanduslikku olukorda ja taotluses sisalduvat projekti ning vastab rakendusüksuse kehtestatud juhendile;
- 19) paragrahvi 5 lõike 1 punktides 1-3 nimetatud tegevuste puhul ajakohane teostatavusuuring, mis on koostatud rakendusüksuse kehtestatud juhendi järgi;
- 20) paragrahvi 5 lõike 1 punktides 4-6 nimetatud tegevuste puhul ajakohane audit, mis on koostatud ressursi- ja ohutu materjaliringluse edendamiseks rakendusüksuse kehtestatud juhendi järgi ning energiatõhususe projektide puhul energiamajanduse korralduse seaduse §-s 27 sätestatud nõuete kohaselt;
- 21) ühendmääruse § 4 lõikes 3 nõutud kinnitus, kui projekti viiakse ellu koos partneriga;
- 22) kinnitus, et toetust ei taotleta projektile, mis on seotud tootmise ümberpaigutamisega üldise grupierandi määruse artikli 14 lõike 16 tähenduses, kui toetust taotletakse regionaalabina;
- 23) andmed taotleja kohta, sealhulgas nimi ja kinnitus taotleja suuruse kohta.

(3) Lõike 2 punktis 8 nimetatud võrreldavad hinnapakkumused peavad olema saadud kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis ja vastavas turusektoris tegutsevatelt ettevõtjatelt ühesuguse lähteülesande alusel koostatud hinnapäringu tulemusel.

4. peatükk

Toetuse taotlemine ja taotluste menetlemine

§ 12. Taotlusvooru avamine, taotluse esitamine ja menetlemine

- (1) Toetust antakse jooksva taotlusvooru kaudu eelarve ammendumiseni. Taotlusi menetletakse nende laekumise järjekorras. Taotlused rahuldatakse tingimustele vastavaks tunnistamise järjekorras kuni taotlusvooru eelarve ammendumiseni.
- (2) Taotlusvooru eelarve, toetatavate tegevuste loetelu ja ajakava kinnitab rakendusasutuse juht käskkirjaga ning edastab asjakohase teabe rakendusüksusele. Kinnitatud eelarve peab vastama käesoleva paragrahvi lõikele 3. Käskkirjas võib rakendusasutuse juht määrata taotlusvooru eelarve jagunemise toetatavate tegevuste ja taotlejate vahel.
- (3) Vähemalt 40 protsenti taotlusvooru eelarvest tuleb suunata toetusteks tootmis- või teenindusüksustesse projektidele, mis viiakse ellu väljaspool Tallinna ja Tartu regioone.
- (4) Rakendusüksus kuulutab taotlusvooru välja oma kodulehel ja sihtrühmale suunatud avalikus kanalis. Rakendusüksus sulgeb taotlusvooru selle eelarve ammendumisel. Taotlusvooru peatamisest või sulgemisest teavitab rakendusüksus oma kodulehel ja sihtrühmale suunatud avalikus kanalis.
- (5) Projektide rahastamiseks võib taotlusvoore korraldada ühe või mitme §-s 5 nimetatud tegevuse elluviimiseks, mis määratletakse taotlusvooru korraldamise käskkirjas.
- (6) Taotlus toetuse saamiseks esitatakse e-toetuse keskkonna kaudu §-s 11 sätestatud tingimuste kohaselt. Kui e-toetuse keskkonnas esineb tõrkeid, rakendub taotluste esitamise päevale ühendmääruse § 5 lõige 2.

(7) Taotluse menetlemine koosneb taotluse ning taotleja ja partneri nõuetele vastavuse kontrollist, hindamisest ja taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse tegemisest.

(8) Rakendusüksus võib anda puuduse kõrvaldamiseks taotlejale ja partnerile kuni kümne tööpäeva pikkuse tähtaja. Rakendusüksus võib põhjendatud juhtudel tähtaega pikendada.

(9) Rakendusüksus teeb taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse 65 tööpäeva jooksul taotluse esitamisest. Taotluse menetlemise aega võib rakendusüksus põhjendatud juhtudel pikendada.

(10) Rakendusüksus võib taotluse läbivaatamise käigus nõuda taotlejalt ja partnerilt selgitusi ja lisateavet taotluses esitatud andmete kohta või taotluse muutmist, kui esitatud taotlus ei ole piisavalt selge, näidates ühtlasi, millised asjaolud vajavad selgitamist, muutmist või dokumentide lisamist.

(11) Rakendusüksus tunnistab taotleja ja taotluse nõuetele vastavaks, kui on täidetud käesolevas määruses sätestatud nõuded.

§ 13. Valikukomisjoni moodustamine ja selle tegevus

(1) Rakendusüksus moodustab taotluste hindamiseks valikukomisjoni, mille koosseisu kuulub vähemalt üks rakendusasutuse ja kaks rakendusüksuse nimetatud liiget. Rakendusüksus võib kaasata eksperte.

(2) Valikukomisjoni liikmed peavad:

- 1) vastama ÜSS2021_2027i § 11 lõikes 2 sätestatud nõuetele;
- 2) deklareerima oma erapooletust ja sõltumatust hinnatavatest projektidest, taotlejatest ja partneritest ning isikliku seotuse esinemise korral ennast taotluse hindamisest taandama;
- 3) tagama valikukomisjoni liikmeks oleku ajal ja pärast liikmeks oleku aja lõppemist tähtajatult talle valikukomisjoni töö käigus teatavaks saanud info konfidentsiaalsuse.

(3) Valikukomisjoni tööd koordineerib rakendusüksus.

(4) Valikukomisjon hindab nõuetele vastavaks tunnistatud taotlusi § 14 lõikes 1 nimetatud valikukriteeriumide alusel, mis on kooskõlas ühendmääruse §-ga 7.

§ 14. Projektide valikukriteeriumid

Taotlus peab vastama järgmistele valikukriteeriumidele:

- 1) projekt on kooskõlas „Riigi jäätmekava 2023–2028“ eesmärkidega ning omab mõju perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskava erieesmärgi ja toetusmeetme eesmärkidele ning on suunatud §-s 3 nimetatud toetuse andmise eesmärgi täitmisele;
- 2) projekt on põhjendatud, mis on täidetud juhul, kui taotluses kajastatud tegevused vastavad §-s 5 nimetatud toetatavatele tegevustele, projekti eesmärgipüstitus on põhjendatud, projekti sekkumisloogika on arusaadav ja mõjus ning tegevuste ajakava on realistlik;
- 3) projekt on kuluefektiivne, mis on täidetud juhul, kui projekti eelarve on realistlik ja mõistlik ning ette nähtud tegevused on kuluefektiivsed ja planeeritud tulemuste saavutamiseks;
- 4) taotleja ja partner on suutlikud projekti ellu viima, mis on täidetud, kui taotlejal ja partneril on olemas projekti elluviimiseks vajalik omafinantseering, kvalifikatsioon ja kogemus ning õiguslikud, organisatsioonilised või tehnilised eeldused, et tagada projekti tegevuste elluviimine ja tulemuste kestlikkus kavandatud viisil;
- 5) projekt on kooskõlas „Eesti 2035“ aluspõhimõtete ja sihtidega, mis on esitatud käesoleva määruse § 3 lõikes 4.

§ 15. Taotluse rahuldamise tingimused ja kord

(1) Rakendusüksus teeb taotluse rahuldamise otsuse ühendmääruse § 8 lõike 1 kohaselt, kui on täidetud kõik käesolevas määruses taotlejale, partnerile ja taotlusele esitatud nõuded ning projekt vastab §-s 14 nimetatud kriteeriumidele.

(2) Taotluse rahuldamise otsuses märgitakse lisaks ühendmääruse § 8 lõikes 4 sätestatule:

- 1) projekti elluviimise tingimused;
- 2) muud projekti elluviimiseks vajalikud kõrvaltingimused;
- 3) toetuse andmise ja kasutamise seotud teabe ja aruannete esitamise tähtajad ja kord;
- 4) hangete korraldamise ja kontrolli nõuded, välja arvatud kindlasummaliste maksete kohaldumisel;
- 5) kindlasummaliste maksete kohaldumisel nende suurus, maksete aluseks olevad tulemused ja tõendamise alused.

(3) Taotlus ja selle kohta esitatud teave on taotluse rahuldamise otsuse lahutamatu lisa.

(4) Rakendusüksus toimetab toetuse saajale pärast taotluse rahuldamise otsuse tegemist otsuse kätte kolme tööpäeva jooksul e-toetuse keskkonnas.

(5) Kui toetust antakse kindlasummalise maksena, määratakse taotluse rahuldamise otsuses projekti tulemus ja toetuse summa.

(6) Kindlasummalise makse korral on toetuse summa määramise alus taotlusekohase projekti kogumaksumus, mis on selgunud eelarve põhjendatust hinnates, lähtudes § 11 lõike 2 punktis 8 nimetatud infost.

§ 16. Taotluse rahuldamata jätmine

(1) Taotlus jäetakse rahuldamata ühendmääruse § 8 lõigetes 2 ja 3 märgitud juhtudel.

(2) Menetluses olevate taotluste kohta, milles soovitud toetuse suurus ületab meetme eelarve vaba jäägi ja mida ei ole võimalik ühendmääruse § 9 lõikes 1 sätestatu kohaselt osaliselt rahuldada, tehakse ühendmääruse § 8 lõike 2 punkti 5 alusel taotluse rahuldamata jätmise otsus.

(3) Rakendusüksusel on õigus teha taotlejale ettepanek taotlust muuta, kui see ei vasta ühendmääruse § 9 lõikele 1. Kui taotleja ei nõustu taotluse muutmise ettepanekuga, teeb rakendusüksus taotluse rahuldamata jätmise otsuse.

(4) Taotluse rahuldamata jätmise otsuses märgitakse vähemalt:

- 1) otsuse tegija;
- 2) otsuse tegemise kuupäev ja otsuse number;
- 3) taotluse esitaja;
- 4) taotluse rahuldamata jätmise põhjendus;
- 5) otsuse vaidlustamise alused ja tähtaeg.

(5) Rakendusüksus toimetab toetuse taotlejale taotluse rahuldamata jätmise otsuse kätte e-toetuse keskkonnas kolme tööpäeva jooksul pärast otsuse tegemist.

§ 17. Taotluse osaline ja kõrvaltingimusega rahuldamine

(1) Taotluse osaline rahuldamine on lubatud üksnes põhjendatud juhul ja tingimusel, et toetuse andmise eesmärk on saavutatav ka taotluse osalisel rahuldamisel. Taotluse osalisel rahuldamisel võib taotleja ettepanekul rakendusüksus esitatud taotluse toetussummat vähendada ja tegevusi

muuta. Kui taotleja ei ole taotluse muutmisega nõus, teeb rakendusüksus taotluse rahuldamata jätmise otsuse.

(2) Taotluse võib osaliselt rahuldada, kui taotluses soovitud toetuse suurus ületab toetuste eelarve vaba jäägi.

(3) Taotluse võib osaliselt rahuldada ühendmääruse § 9 lõike 1 kohaselt.

(4) Taotluse rahuldamise otsuse võib teha kõrvaltingimusega ühendmääruse § 9 lõigetes 2 ja 3 sätestatu kohaselt.

(5) Taotluse kõrvaltingimusega rahuldamise otsuse alusel ei teki toetuse saajal ja partneril õigust toetuse maksetele enne, kui rakendusüksus on tingimuse tekkimise või täitmise tuvastanud toetuse saaja ja partneri esitatud teabe põhjal või kui teavet on võimalik tuvastada infosüsteemist või andmeallikast.

§ 18. Taotluse rahuldamise otsuse muutmine

(1) Taotluse rahuldamise otsust muudetakse rakendusüksuse algatusel või toetuse saaja sellekohase kirjaliku avalduse alusel ühendmääruse §-des 12 ja 13 sätestatud tingimustel ja korras ning kui see on kooskõlas riigiabi reeglitega.

(2) Toetuse saaja on kohustatud taotlema rakendusüksuselt taotluse rahuldamise otsuse muutmist järgmistel juhtudel:

1) soovitakse pikendada tegevuste abikõlblikkuse perioodi käesoleva määruse § 7 lõikes 2 sätestatu kohaselt;

2) toetuse saajal ei ole võimalik jätkata toetuse kasutamist ette nähtud tingimustel.

(3) Rakendusüksusel on õigus keelduda taotluse rahuldamise otsuse muutmisest juhul, kui muudatusega võib kaasneda projekti tulemuse saavutamata jäämine olulises osas.

(4) Taotluse rahuldamise otsuse muutmise otsustab rakendusüksus 20 tööpäeva jooksul pärast vastavasisulise taotluse saamist.

§ 19. Taotluse rahuldamise otsuse kehtetuks tunnistamine

(1) Taotluse rahuldamise otsus tunnistatakse osaliselt või täielikult kehtetuks ühendmääruse § 14 või § 37 lõike 7 alusel.

(2) Toetuse saajal tuleb saadud toetus tagastada lõikes 1 nimetatud otsuses märgitu kohaselt.

5. peatükk

Toetuse saaja ja partneri õigused ja kohustused

§ 20. Toetuse saaja ja partneri õigused ja kohustused

(1) Toetuse saajal ja partneril on õigus saada rakendusüksuselt infot ja selgitusi, mis on seotud õigusaktides sätestatud nõuete ja toetuse saaja või partneri kohustustega.

(2) Toetuse saaja ja partner peavad täitma ühendmääruse §-s 10 nimetatud kohustusi ja muu hulgas:

1) tagama projekti elluviimiseks vajalikud, õigusaktides ette nähtud load ja kooskõlastused;

2) võimaldama ühendmääruse § 10 lõike 1 punkti 8 kohaselt audiitoril ja kontrollijal viibida projektiga seotud ruumides ja territooriumil, andma neile projekti elluviimise ja toetuse kasutamise kohta suulisi ja kirjalikke selgitusi ning andmeid, sealhulgas väljavõtteid

raamatupidamisprogrammist ja pangakontost, ning võimaldama neil teha dokumentidest koopiaid ja väljavõtteid;

- 3) tagama projekti elluviimise ette nähtud tingimustel ja projektis märgitud tulemuse saavutamise;
- 4) säilitama toetuse saamise aluseks olevaid dokumente ÜSS2021_2027 §-s 18 sätestatu kohaselt;
- 5) tagama Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määruse nr 54 „Perioodi 2021–2027 ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide vahendite andmisest avalikkuse teavitamine“ kohase teavitamistegevuse;
- 6) tagama Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060 artiklites 65 ja 66 nimetatud tegevuste kestvuse nõude täitmise viie aasta jooksul või kolme aasta jooksul projektile lõppmakse tegemisest, kui tegemist on toetusega väike- või keskmise suurusega ettevõtjale.

(3) Toetuse saajale ja partnerile kehtivad hankimisel järgmised kohustused:

- 1) järgida riigihanke korraldamisel ja ostumenetluses ühendmääruse §-s 11 sätestatud nõudeid;
- 2) esitada enne riigihanke või ostumenetluse väljakuulutamist riigihanke alusdokumentide või ostudokumentide kavand ja lepinguprojekt rakendusüksusele eelkontrolliks, juhul kui rakendusüksus on taotluse rahuldamise otsuses selle kohustuse sätestanud. Rakendusüksus avaldab dokumentide kohta arvamuse 20 tööpäeva jooksul;
- 3) esitada üle 200 000-eurose eelarvega projektide korral rakendusüksusele hanke- või ostumenetluse korraldamist tõendavad dokumendid ja leping e-toetuse keskkonna kaudu viivitamata pärast selle sõlmimist, kui need pole kättesaadavad riigihangete registrist;
- 4) esitada enne lepingu muutmist rakendusüksusele ülevaatamiseks muudatuse kavand, mille kohta rakendusüksus avaldab arvamuse 20 tööpäeva jooksul.

(4) Toetuse saaja ja partner alustavad projekti tegevustega kuue kuu jooksul taotluse rahuldamise otsusest arvates.

(5) Toetuse saaja ja partner peavad viivitamata teatama rakendusüksusele projekti elluviimise ajal ja lõike 2 punktis 6 märgitud kestuse nõude kehtivuse ajal kõigist asjaoludest, mis võivad mõjutada projekti raames ostetud või loodud vara säilimist ja kasutamist või toetuse saaja ja partneri võimet täita taotluses ja käesolevas määruses nimetatud eesmäärke või toetuse saaja ja partneri kohustusi.

(6) Toetuse kasutamisel tuleb avalikkusele pakutavates lahendustes ja teenustes ning tegevustes osalemiseks tagada ligipääsetavus erivajadustega inimeste jaoks. Samuti tuleb ligipääsetavus tagada avalikkusele edastatavale infole liikumis-, nägemis-, kuulmis- ja intellektipuudega inimeste jaoks.

(7) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060 artikli 73 lõike 2 punkti j kohaselt tuleb taristule, mille eluiga on vähemalt viis aastat, tagada kliimakindlus ning rakendada vajaduse korral projektipõhiseid lahendusi kliimamõjuga kohanemiseks. Toetuse saaja rakendab kohaldumuse korral kliimakindluse tagamise hinnangus toodut.

(8) Toetatava tegevuse elluviimisel tuleb tagada, et toetatavad tegevused on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060 artiklis 9 toodud põhimõttega „ei kahjusta oluliselt“.

(9) Toetuse saaja esitab rakendusüksusele info projekti kavandatavate, elluviidavate või lõpetatud tegevuste ja maksete kohta igal aastal 15. jaanuariks ja 15. juuliks.

§ 21. Toetuse kasutamisega seotud aruannete esitamine

(1) Toetuse saaja esitab rakendusüksusele e-toetuse keskkonna kaudu projekti elluviimise kohta vahearuaande taotluse rahuldamise otsuses märgitud tähtaegadel ning lõpparuande projekti lõppemisel.

(2) Projekti vahe- ja lõpparuandes kajastatakse vähemalt järgmine teave:

- 1) projekti aruandlusperiood (kumulatiivne);
- 2) andmed projekti elluviimise kohta (tehtud tööd ja tegevused, tulemuste ja eesmärkide saavutamine);
- 3) toetuse saaja ja partneri hinnang projekti tulemuslikkusele ja elluviimisele;
- 4) teavituspõhiste täitmise kontrollimiseks fotod või muud tõendid, kui neid ei ole veel rakendusüksusele esitatud, ja info selle täitmiseks tehtud tegevustest Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määruse nr 54 „Perioodi 2021–2027 ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide vahendite andmisest avalikkuse teavitamine“ kohaselt.

(3) Lõpparuandes esitab toetuse saaja kinnituse, et toetatud tegevustega panustati käesoleva määruse § 3 lõikes 4 nimetatud strateegia „Eesti 2035“ aluspõhimõttesse ja sihtidesse.

(4) Rakendusüksus võib taotluse rahuldamise otsuses täpsustada vahe- ja lõpparuandes ning järelaruandes nõutavat teavet ja selle esitamise tähtaega.

(5) Paragrahvi 3 lõikes 6 nimetatud näitaja saavutustase raporteeritakse toetuse saaja e-toetuse keskkonnas rakendusüksuse ette antud järelaruande vormil üks aasta pärast projekti lõppemist, tegelikele mõõdetud andmetele tuginedes. Toetuse saaja tagab rakendusüksusele andmete ligipääsu järelaruande saamiseks taotluse rahuldamise otsuses märgitud tähtaja ja andmete kohaselt.

(6) Rakendusüksus kinnitab aruanded 30 tööpäeva jooksul nende e-toetuse keskkonnas esitamisest arvates. Rakendusüksusel on õigus nõuda aruande täiendamist. Menetlemise tähtaeg pikeneb puuduste kõrvaldamiseks antud tähtaja võrra.

6. peatükk

Toetuse maksmine ja kasutamine

§ 22. Toetuse maksmine

(1) Toetust makstakse abikõlbliku kulu hüvitamiseks ühendmääruse 6. peatükis sätestatud tingimustel ja korras.

(2) Toetust makstakse tegelike kulude alusel ühendmääruse § 27 lõike 1 alusel ja kindlasummalise maksena ühendmääruse § 28 lõike 2 alusel käesolevas määruses ja taotluse rahuldamise otsuses sätestatud tingimustel.

(3) Toetuse saaja esitab rakendusüksusele makse saamise aluseks nõutud dokumendid ja tõendid e-toetuse keskkonna kaudu.

(4) Kuni 200 000 euro suuruse kogumaksumusega projektide, mida rahastatakse kindlasummalise makse alusel, maksetaotlusele lisatakse taotluse rahuldamise otsuses nõutud teave.

(5) Üle 200 000 euro suuruse kogumaksumusega projektide korral lisatakse maksetaotlusele järgmised dokumendid:

- 1) hanke korraldamist tõendavad dokumendid, kui hange ei ole korraldatud riigihangete registris ja lepingu abikõlblike kulude summa käibemaksuta on 20 000 eurot või enam ning dokumente ei ole varem rakendusüksusele esitatud;
- 2) lepingud, välja arvatud juhul, kui lepingud on varem rakendusüksusele esitatud või lepingud on kättesaadavad riigihangete registrist ja lepinguid ei ole muudetud;
- 3) lepingute muudatused, sealhulgas lepingukohase reservi kasutamist õigustav dokument ja õiguskaitsevahendite kasutamise teavitused, kui lepingut on täidetud algselt kokkulepitust erinevalt;
- 4) arved või muud raamatupidamisdokumendid;
- 5) asjade, teenuste või ehitustööde üleandmist ja vastuvõtmist tõendava dokumendi koopia;

- 6) kulu tasumist tõendav dokument;
- 7) raamatupidamises projektiga seotud abikõlblike ja abikõlbmatute kulude eristamist tõendav dokument;
- 8) dokument garantii, kindlustuse või täitmistagatise kohta, kui neid nõutakse lepingutes.

(6) Makse menetlemine toimub ühendmääruse §-s 25 sätestatud korras.

(7) Rakendusüksus võib peatada makse menetlemise osaliselt või täielikult või toetuse maksmisest keelduda ühendmääruse §-s 33 sätestatud tingimustel.

(8) Viimane maksetaotlus esitatakse pärast toetuse saamisega seotud tingimuste ja kohustuste täitmist koos projekti lõpparuandega või pärast projekti lõpparuande esitamist, kuid mitte hiljem kui 17. jaanuaril 2030. Lõppmakse tehakse, kui rakendusüksus on lõpparuande kinnitanud. Ühendmääruse § 26 lõike 1 kohaselt makstakse toetust kuni 31. märtsini 2030.

(9) Kindlasummalise makse vahemakse makstakse toetuse saajale välja, kui toetuse saaja esitab taotluse rahuldamise, osalise rahuldamise või kõrvaltingimusega rahuldamise otsuses nimetatud tõendid vahetulemuse saavutamise kohta. Kui vahetulemus saavutatakse, aga lõpptulemus mitte, siis kuulub vahetulemuse eest saadud toetus tagasimaksmisele.

7. peatükk

Finantskorrektsioonid ja vaided

§ 23. Finantskorrektsiooni tegemine ja toetuse tagastamine

Finantskorrektsiooni otsus tehakse ja toetus tagastatakse vastavalt ÜSS2021_2027 §-des 28–30 ja ühendmääruse §-des 34–38 sätestatule.

§ 24. Vaide esitamine

(1) Rakendusüksuse toimingu või otsuse peale tuleb enne halduskohtusse kaebuse esitamist esitada vaie rakendusüksusele ÜSS2021_2027 § 31 kohaselt. Vaie vaadatakse läbi haldusmenetluse seaduses sätestatud korras.

(2) Auditiaruande alusel tehtud otsuse peale võib esitada vaide rakendusüksusele ÜSS2021_2027 § 31 kohaselt.

(allkirjastatud digitaalselt)
Kuldar Leis
taristuminister

(allkirjastatud digitaalselt)
Marten Kokk
kantsler